

אחד יתרום את חלקו למען הכלל, ודוקא כאשר כולם מתאספים זה עם זה לעסוק בתורה ובמצוות אז הוא 'כתר כל עולמים וכבוד כל ממשלתו'.

והיינו דאמרינן בתנא דבי אליהו (זוטא פי"ד); "אין ישראל נגאלין אלא מתוך הצער ולא מתוך השעבוד, לא מתוך הטילטול ולא מתוך הטירוף ולא מתוך הדחק, לא מתוך שאין להם מזונות, אלא מתוך עשרה בני אדם שהן זה אצל זה" וכו'.

עיקר צורת עבודת ה' היא דוקא באופן של ציבור, כשכל אחד נמצא יחד עם חבירו, וכולם כאחד מקדישים וממליכים.

אלא קלקול של עיקר תכלית הבריה, ולפיכך אין קץ לעונשו. ומהאי טעמא החמירה התורה כל כך בעונשו של המלוה בריבית, דעצם זה שאינו מוכן להלוות ממון סתם כך בכדי לסייע לחבירו כי אם בעד אגר נטר, מראה שהוא אינו מכיר בכך שמטרת חייו היא לעזור לזולת וכל כולו חי לצורך עצמו ותו לא, ומשו"ה הרי הוא כאותם הפורשים מדרכי ציבור ונחשב לו כעבר על כל התורה כולה.

ומכאן נוכל להבין עד כמה גדולה מעלתם של הציבור, שכן התאספות הקהל יחד אינה רק משתפת אותם באותה מטרה לעבוד את ה' אלא מביעה את תכלית הבריה שנועדה לקבץ את כולם זה לעומת זה שכל

צורת לימוד תושבע"פ - ע"י עמל ויגיעה, ורק כפי שקיבלנו מרבותינו

(מתוך שיחה שנמסרה בהיכל הישיבה בתענית י' בטבת)

מהרבה גופי תורה? וכן צ"ב למה זה נקרא תורתן של בנים, הלא זוהי תורתן של הקב"ה.

התשובה היא שהתורה נמסרה באופן שיש הרבה גופי תורה שכתובים רק ברמזיה כדי שזה יהיה תורתן של בנים, אם הכל היה נמסר כתוב זה לא היה תורה שלך. אמנם יפה שיחתן של עבדי אבות, אבל המטרה היא תורתן של בנים, שיחתן של עבדי אבות כתובה, אבל בתורתן של בנים העיקר הוא היגיעה ולכן זה לא נכתב בפירוש ובאריכות.

אם יבוא המלאך גבריאל באמצע הלילה וילמד אותו את כל התורה ה"ז כמו מחשב, גם במחשב יש אוצר החכמה אבל הוא נשאר חתיכת גולם, **בשביל שזה יהיה 'אתה', שאתה תהיה חפצא של תורה וחפצא של ת"ח - זה רק ע"י היגיעה והעמל.**

'בן תורה' נהיים לא ע"י הדברים שהולכים בקלות אלא רק ע"י הדברים שהולכים קשה, **כמה שיותר קשה הולך יותר טוב**, כשהוא הולך בקלות זה לא קשור אליך, זה נכנס לבד, לא התייגענו ולא עמלנו. אבל דברים שאתה מתייגע ועמל עליהם זה אתה, וזה עושה אותך לחד עם התורה, ישראל ואורייתא חד רק ע"י היגיעה.

כשהיוונים תרגמו את התורה שבכתב נהיה חושך בעולם, מכיוון שהיוונים רצו את התורה שבכתב, שילמדו רק לפי השכל האנושי, בלי יגיעה ובלי עמל, **הם רצו את ה"פשוטו של מקרא", הם וגם ממשיכיהם בדורנו**, לא רצו להתייגע ולהגיע לאמת של התורה ולפנימיות של התורה, מה שיותר רדוד ויותר פשוט כמות שהוא, **כל הגיג ומחשבה שעולה בדעת כל אחד נכנס במילים הק' של התורה**, לוקחים פסוק ומסבירים אותו לפי איך שנראה באותו רגע. לכן היה חושך בעולם ג' ימים. זו עקירת הדת.

זה היה תחילת החורבן, תחילת החורבן היינו שהחול השתלט על הקודש, וזהו החורבן האמיתי, כשלוקחים ידיים של חולין, ידיים חומרות ומשתמשים איתם כדי ללמוד את התורה בצורה של חולין, כמו כל חכמה בעלמא - זהו החורבן, התורה איננה חכמה ופילוסופיה, תורתנו הק' היא תורת ה', וכשלומדמים אותה בידיים גסות זו השתלטות החול על הקודש. 'כל דור שלא נבנה ביהמ"ק בימיו כאילו נחרב בימיו', כנראה שהבעיה עדין ממשיכה, עלינו לעשות מה שביכולתנו כדי לבנות את ביהמ"ק ככל הניתן, אמנם יש בדור אנשים אחרים שגומרים לחורבן, אבל אם אנחנו נעשה מה שמוטל עלינו - כשנגיע לעולם האמת יאמרו לנו 'בניתם את ביהמ"ק', כי מבחינתנו זה היה אמור להיבנות.

בבא בתרא זה דבר ה', הרמב"ם בפירוש המשניות מתחיל הרבה פעמים את ההלכה "אמר ה' יתברך", ר' ברוך בער היה לומד "אוש שלא מדעת אביי אמר שהקב"ה אמר לא הוי יאוש ורבה אמר שהקב"ה אמר הוי יאוש", וגם אנחנו צריכים להיות שייכים בכך, לדעת שאנחנו לומדים תורת ה', **אי אפשר לשלוק סברות בלי חשבון כי ככה מתחשק לך, כל סברה היא הסבר בדבר ה', אתה מדבר בשם הקב"ה**, אם אתה אומר סברה לא נכונה זה נביאות שקר... כשיושבים ולומדים **צריכים לעמול ולהתייגע כדי לנסות להתור לאמת**, וזוהי הדרך להגיע לאמת, כשיש שני פשטים, את האחד יכולים להבין גם במטבח ואת השני צריך להתייגע כדי להבין - ככה"נ שהפשט השני הוא הנכון, צריך לכוון לדעת את האמת ולא מה שנחמד.

צריך לדעת, כל אחד מאיתנו נתקל מדי פעם בהרגשה 'אנחנו הרבה יותר למדנים מהראשונים'... תראה מה הם אמרו ומה אני אומר... צריך לדעת, עם כל הכבוד לגדלותנו העצומה - מי שילך לרופא מומחה ולאחר האבחון יאמר הרופא שזו מחלה פלונית, לאחמ"כ הוא ילך לסט"ר מתחיל שיעשה לו הרבה פילוסופיות ולבסוף באמת יגיע לאותה מסקנה שאכן זוהי מחלה פלונית, מי יותר חכם? המומחה ראה מיד את המחלה ולכן לא נצרך לכל הפילוסופיה, להבדיל ג"כ רבותינו ראו וידעו, ואנו לאחר ירידת הדורות נצרכים להגיע לכל מיני דרכים, אך אם היה לנו שכל הישר באמת לא היינו נצרכים לדאוג, היינו מבינים מיד את הסוגיה כמו שהרמב"ם הבין. הראשונים בשכל הישר ידעו את הפשט גם בלא שיצטרכו להכנס להגדרות וכדו'.

חז"ל אומרים על מי שנפטר 'נח נפשיה', כשמתים נחים, עד שמתים מה עושים? - עובדים, אין פתרונות, באנו לכאן כדי לעמול, ורק כך נוכל להצליח. כמה שיותר קשה כך התורה נקנית בקנין צנח.

א' במדרש שמרע"ה אמר לקב"ה שייתן את התורה שבע"פ ג"כ בכתב. א"ל הקב"ה אם הכל יהיה כתוב אומות העולם ילמדו גם תורה שבע"פ ואז כלל ישראל יאבד את כל הייחודיות שלו, 'שמי שהמסורת שלי בידו בני הוא' מי שמחזיק אצלו את המסורת שזה הפנימיות של התורה הוא בן שלי ואם הגויים יהיה להם את התורה שבע"פ אז הם ייחשבו כמו בנים שלי ואז עמ"י יאבדו את המעלה שלהם וזהו דכתי' "אכתוב לו רובי תורתי כמו זר נחשבו". הגמ' בגיטין אומרת שלא כרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא על תורה שבע"פ, הקשר של הקב"ה עם ישראל לא נהיה ע"י תורה שבכתב אלא רק ע"י תורה שבע"פ, והדברים צריכים ביאור.

יש לדעת, הענין בתורה שבע"פ אינו עצם הדבר שהיא כתובה, אלא שזה נמסר מרב לתלמיד ומתלמיד לתלמיד. הבחינה הראשונה בזה היא שתורה שבכתב לומדים לבד, אך תורה שבע"פ עוברת מרב לתלמיד, לא לומדים לפי ההבנה שלך, אלא כפי שלימדו רבותינו. אך מלבד זה, עיקר הענין זהו הקושי שיש בלימוד של תורה שבע"פ, **כל המעלה של תורה שבע"פ זה הקושי**. ללמוד חומש בלי תורה שבע"פ זה לא בא דוקא ע"י עמל, כשעמ"י אמרו נעשה ונשמע הק' התוס' למה היה צריך לכפיית הר כגיטין אם אמרו נעשה ונשמע, ות' התוס' שכשהם ראו את האש הגדולה הם חזרו בהם, הם יש באש הגדולה הזאת, מדוע הם נבהלו ממנה. - האש הגדולה זהו העומק הרוחני שיש בתורה, כתוב במדרש תנחומא שהם רצו לקבל את התורה כשהכל כתוב בתוכה מסודר מצוייר ומאוייר, יוכלו לשבת רגל על רגל, יקראו את הטקסט וידעו מה מותר מה לא וימשיכו הלאה, אך הם ראו שזה לא כך, יש כאן אש גדולה, זה לא בא בקלות וצריך עמל ויגיעה, הם הרגישו שכופים עליהם הר, אמרו להם הקב"ה אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, מה זה שם? כאן! - אם אתם לא רוצים לקבל את התורה שם תהא קבורתכם, 'שם' היינו בעצלות הזאת, ללמוד בלי לעבוד - שם תהא קבורתכם, התורה שבע"פ כל עניינה הוא העבודה והעמל.

כשהחז"ל החליטו "עת לעשות לה' הפרו תורתך" והחליטו לכתוב את התורה, היו צריכים "לרחם עלינו" ולעשות את זה מסודר וברור... כל מי שלומד גמרא יודע שזה בדיוק הפוך, מכל סוגיא יוצא אחרת, והראשונים מסבכים אותנו עוד יותר והאחרונים יותר וכל דור דור מסבכים עוד ועוד, וכי רבינא ורב אשי לא ידעו לכתוב ברור?

הגמרא מסודרת בדוקא באופן שיהיה קשה להבין אותה, הרמב"ן ידע לכתוב יותר באריכות, **אך הוא כתב קצר כדי ש'נשבור את הראש' שבווע שלם להבין מה הוא רצה**, וכל התורה נכתבה כך שיצטרכו לעמול ולהתייגע כדי להבין, משום שאם זה לא בא ע"י עמל זו אינה תורה שבע"פ, תורה שבע"פ זה העמל והיגיעה ורק ככה מקבלים את התורה.

בגמ' בנדה (ל' ע"ב) א' שעובר במעי עמו מלמדים אותו את כל התורה, ונר' דלוק על ראשו, וצופה מסוף העולם ועד סופו, כיון שיצא בא מלאך וסטרו על פיו והוא שוכח את כל התורה. וק' מה הענין שילמד את התורה אם לאחמ"כ ישכח אותה. וכמ"כ צ"ב למה הוא סוטר דוקא על פיו, וכי התורה נמצאת בפה, היה צריך שיסטור על ראשו או על ליבו (פלוגתא תנאים היכן שוכנת התורה). **והגר"מ שפירא זצ"ל** הקשה (בהספד על אאמור"ר) מהו 'נר' דלוק על ראשו' הלא היה צריך שידלק לפניו.

כתוב בגר"א שמלמדים את העובר משום שאל"כ הוא לא יוכל ללמוד לאחר שיוולד, מכיון שעל מנת להבין את התורה צריכה להיות 'שלו', צריך שהוא יהיה 'חד' עם התורה, ולכן מלמדים אותו במעי אמו ואח"כ משכחים את זה ממנו, והיינו 'געת ומצאת תאמין', מהו 'מצאת' - מצאת את מה ששכחת, את התורה שאיבדת. ולכן המלאך סוטר על פיו, כי בלב ובראש התורה נשארת, אך משכחים את זה מה'פה' שהוא לא יוכל להוציא את התורה מן הכח אל הפועל. וזהו 'נר' דלוק על ראשו, זה לא חלק ממנו, זה על ראשו, רק אחרי שהוא יוצא ועמל בתורה - אז זה חלק ממנו.

חז"ל אומרים 'יפה שיחתן של עבדי אבות יותר מתורתן של בנים', ולכן הפרשה של אליעזר כפולה בתורה כמה דפין ואילו הרבה גופי תורה לא נכתבו אלא ברמזיה, והדברים תמוהים, וכי דבריו של אליעזר חשובים יותר